

Årsredovisning 2011 för styrelse/nämnd

Barn- och grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Uppdrag i verksamhetsplanen	3
Rapportering och analys av måluppfyllelse	6
Ekonomi	7
Uppdrag i verksamhetsplanen	9
Uppdrag i den politiska majoritetens program	9
Övriga uppdrag i verksamhetsplanen	13
Viktiga händelser	14
Utvecklings- och förändringsarbete	15
Rapportering och analys av måluppfyllelse	19
Måluppfyllelseanalys av effektmål	20
Ekonomi	22
Drift	22
Volymer	29
Nyckeltal	29
Investeringar	30

Sammanfattning

Nämndens ansvar och uppgifter

Barn- och grundskolenämnden är styrelse för och har ansvar för driften av den kommunala skolan som omfattar förskoleklass, grundskola och den obligatoriska särskolan, de kommunala fritidshemmen, en kommunal förskola och öppna förskolan. Utöver de kommunala verksamheterna finansierar nämnden, genom bidrag i form av peng, verksamheten för täbybarn/elever i fristående skolor, fritidshem, förskolor och annan pedagogisk verksamhet (t.ex. familjedaghem) i och utanför Täby kommun.

Nämnden ansvarar för tillsynen av fristående förskola, annan pedagogisk verksamhet och fristående fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt. Tillsynsansvaret är kopplat till nämndens godkännande. Skolinspektionen kontrollerar att kommunen uppfyller sitt tillsynsansvar. Skolinspektionen utövar tillsyn och granskar skolväsendets kvalitet oavsett huvudman.

All verksamhet bygger på kundval, som innebär att föräldrar och elever har möjlighet att välja den förskola/annan pedagogisk verksamhet eller skola man önskar både inom och utom kommunen. I kommunen finns ett stort utbud av förskolor och skolor, kommunala och fristående, med olika inriktningar och profiler.

Förskolor och familjedaghem i Täby drivs i stort sett helt av enskilda huvudmän. Av Täbyeleverna i åk 1-5 går cirka 70 procent i kommunala skolor medan motsvarande andel i åk 6-9 är knappt 50 procent.

Uppdrag i verksamhetsplanen

I verksamhetsplanen för 2011 har kommunfullmäktige gett barn- och grundskolenämnden uppdrag dels enligt majoritetens politiska program för 2011-14 dels uppdrag som ska genomföras eller påbörjas under 2011. Nedan lämnas en sammanfattning av dessa uppdrag.

- *Information och kommunikation är förutsättningar för rationella val.* För att kunna presentera en utökad service för kommuninvånarna har projektet jämförelseservice intensifierats under hösten. Verktuget kommer att lanseras i maj 2012.
- *Peng till föräldralediga.* Från och med 2011 har förälder som är föräldraledig möjlighet att få förskola eller pedagogisk omsorg 25 timmar i veckan under skoldagar istället för 15 timmar under hela året.
- *Antalet förskollärare måste öka.* Ett pengpåslag har införts för förskolorna från och med 2011. Det innebär att förskolorna får en högre peng per barn om de har en andel pedagogiskt högskoleutbildad personal som är 43

procent eller däröver.

- *Analys av förskole- och familjedaghemmens peng.* Den 1 juli 2011 togs en ny skollag i bruk med förskolan som en egen skolform. Högre krav ställs på utförare som driver förskola. För att möta de ökade kraven har en översyn av pengarna genomförts under 2011. Översynen har resulterat i att från och med 2012 höjs grundpengen och pengarna som tagits fram för att stimulera till att anställa fler förskollärare.
- *Öppen förskola - översyn och utveckling.* En översyn av öppna förskolors verksamhet har genomförts under 2011. Det har resulterat i fler förskollärare, längre öppethållande, fler aktiviteter och en helg i månaden har en av de öppna förskolorna varit öppen lördag eller söndag.
- *En ny skola och förskola i området Erikslund-Östra Vallabrink.* En ny skola och förskola är planerad att uppföras på skoltomt i Erikslund eller Östra Vallabrink. Inför val av skoltomt har under året en trafikutredning och tomtanalys genomförts. Arbete med verksamhetsprogram och fördjupat lokalprogram startar 2012. Beslut om skoltomt fattas under senare delen av 2012.
- *Ombyggnad och renovering av Näsbyarksskolan.* Kommunstyrelsen fattade beslut i april 2011 om att påbörja renovering och om-/tillbyggnad av Näsbyarksskolan. Skolan ska organiseras med förskoleklass och årskurs 1-9 för cirka 600 elever och förses med flexibla lokaler för att kunna hantera variationer i årskullar och efterfrågan. Under hösten 2011 har en projektgrupp med extern projektledare och en styrgrupp tillsatts och påbörjat arbetet inför ombyggnaden. Skolan är planerad att stå klar till hösten 2015.
- *Ytterligare en kommunal förskola ska starta under mandatperioden.* För att utveckla valfriheten inom förskoleverksamheten ska ytterligare en kommunal förskola starta under mandatperioden. Beslut om lokalisering tas under våren 2012.
- *Handlingsplan 2012-2020 med behovsbedömning av utbildningsplatser.* Kommunens nya tillväxtområden förväntas ge en befolkningsökning. För att kunna hantera en ökning med ojämna barn- och elevkullar som ger variationer i efterfrågan behövs en långsiktig och strategisk planering av utbildningsplatser inom förskola och grundskola. För att få en kontinuerlig översyn har en arbetsgrupp tagit fram en handlingsplan med behov av utbildningsplatser 2012-2020. Planen ska vara ett planeringsinstrument för en långsiktig bedömning och revideras årligen för att bland annat vara uppdaterad med aktuella befolkningsprognoser. Barn- och grundskolenämnden ska godkänna handlingsplanen i mars 2012.
- *Högre krav på rektorer avseende resultat och måloppfyllelse.* År 2014 ska skolorna uppnått ekonomisk balans. För att stödja rektorerna i detta arbete har en handlingsplan utarbetats och rektorerna har haft möjlighet till

diskussion och stöd i arbetet. Avseende måluppfyllelsen har ett genomgripande arbete med individuella utvecklingsplaner gjorts under året.

- *Ökat självstyre och större frihet för kommunens skolor.* I planeringsunderlaget 2012 har kommunstyrelsen valt ett bredare synsätt och beslutat att "möjligheten till ökat självstyre och större frihet för kommunens egenregiverksamhet ska utredas". Det innebär således att det inte bara är skolverksamheten som berörs utan även andra enheter och resultatenheter inom kommunens olika verksamhetsområden. Fullmäktiges uppdrag om utredning av frågan om ökat självstyre och den pågående kartläggningen av kommungemensamma kostnader torde tillgodose de intentioner som kommer till uttryck i uppdraget.
- *Utveckling av sommarskolan.* Sommarskolan växer och 2011 deltog 65 elever. Både elever och lärare kommer från såväl fristående som kommunala skolor. Eleverna som deltog har just avslutat årskurs 7 eller 8. Undervisningen utgår helt från den enskilde elevens behov.
- *Riktade pedagogiska insatser.* 50 nya ansökningar för elever med stora fonologiska svårigheter i år 2 inkom under 2011. Nytt för 2011 var att fler elever i förskoleklass har logopedutlåtanden och diagnoser som styrker dessa svårigheter. Det specialpedagogiska stödet, som går till elever i årskurserna 6 - 9, har vid utvärderingar visat bra resultat.
- *Utveckling av gemensamma bedömnings och betygskriterier.* Arbetet med individuella utvecklingsplaner har varit omfattande under 2011. Bland annat har ämnesmatriser uppdaterats i enlighet med kraven i de nya skolförfattningarna och lärare och skolläda har gått på föreläsningar där fokus varit just på betyg och bedömning.
- *Fritidshem ska erbjudas för eleverna i åldern 10 - 12 år.* Efter Skolinspektionens regelbundna tillsyn under 2011 tillsattes en utredning med syfte att kartlägga situationen för fritidshem för eleverna i åldrarna 10 - 12 år. En av skolläden har också fått ett utvecklingsuppdrag avseende fritidshemmen.
- *Eleverna i årskurs 7 och 9 utvärderar sina lärare.* Eleverna i årskurs 7 och 9 besvarade under 2011 enkäten vars frågor berörde de samhällsorienterande ämnena och något av de praktisk-estetiska ämnena bild, musik eller slöjd. Resultatet var överlag positivt. Området *undervisning* hade det högsta medelvärdet, området *delaktighet* det lägsta.
- *En väl fungerande digital kommunikation som utmanar och engagerar.* Grundskolan har utvecklat systemet för processen med den individuella utvecklingsplanen i enlighet med de krav som ställs i de nya styrdokumenterna, vilket gör att det nu finns en gemensam lösning och referensram för de kommunala skolorna. Sex skolor testar under läsåret

2011/12 en digital kommunikationskanal för att underlätta kontakterna mellan hemmet och skolan.

Rapportering och analys av måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har fastställt ett inriktningsmål och sju effektmål för att styra barn- och grundskolenämndens verksamheter under 2011. Fyra av effektmålen är delvis uppnådda, ett är inte uppnått och två är ej bedömda. Den sammanlagda måluppfyllelsen bedöms vara mindre god.

Barnen i förskoleverksamheten känner sig trygga. Målet är delvis uppnått. Familjedaghemmen har nått upp till effektmålet medan förskolorna sammantaget inte riktigt nått fram. Målvärdet är inte helt jämförbart med tidigare år.

Föräldrarna är nöjda med förskoleverksamheten. Även det här effektmålet är uppnått av familjedaghemmen medan förskolorna sammantaget inte nått upp till målvärdet. Spridningen mellan enheternas resultat är stor. Föräldrar är generellt sett nöjda med förskolor och familjedaghem även om värdet för nöjd kund index har sjunkit i jämförelse med 2010.

De båda ovanstående effektmålen för förskolor och familjedaghem har bedömts i en årlig föräldraenkät. Eftersom alla familjedaghem och samtliga förskolor utom en drivs av enskilda huvudmän är det inte möjligt att fastställa vad som bidragit till att effektmålen inte helt uppfyllts. Vid tillsynsbesök i förskolor och familjedaghem diskuteras resultaten från föräldraenkäten.

Två av grundskolans fem effektmål har inte bedömts. Mot bakgrund av förändringarna i behörighetsregler för lärare har målet om att personal i Täbys kommunala grundskolor ska ha pedagogisk högskoleexamen utgått. Målet som fokuserar på att eleverna i årskurs 6 ska visa åldersadekvat läsförståelse har inte heller bedömts, då arbetet inte kommit igång.

Målet att eleverna som slutar skolår 9 är behöriga till gymnasieskolan har bedömts inte vara uppnått. Flera av skolorna har i det närmaste full måluppfyllelse men på vissa skolor finns större utmaningar hos fler elever vilket fått genomslag i statistiken.

Två mål anses vara delvis uppfyllda. *Att eleverna kan läsa i skolår 2* uppfylls nästan. De elever som lärarna bedömt ännu inte nått till den nivån har skolorna identifierat och har en bra bild över vad de bakomliggande orsakerna är. *Målet om trygghet och arbetsro* är ett tudelat mål. Av enkätsvar framgår att eleverna känner sig trygga, och detta är den del som når upp till utsatt mål. Tre av fyra elever menar att det råder arbetsro i skolan, vilket är under målet.

Ekonomi

För år 2011 redovisar nämnden en avvikelse på plus 13,8 mnkr, vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Enligt kommunens regler för ekonomistyrning ska nämndens avvikelse justeras med hänsyn till volymer varefter avvikelsen uppgår till plus 9 mnkr.

Nettokostnaderna har ökat med 2 procent jämfört med föregående år. De större förändringarna hänför sig främst till ökade kostnader för ökat antal barn/elever i verksamheterna. Det är främst förskola, grundskola och fritidshem som står för ökningarna. De ökade kostnaderna kompenseras till stor del av att ett tillfälligt konjunkturstöd erhöles 2010.

Drift

BGN (mnkr)	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse		Utfall 2010
			mnkr	%	
Intäkter	138,2	130,5	7,7	6 %	134,6
Kostnader	-1 238,4	-1 244,5	6,1	0 %	-1 215,8
Nettokostnader	-1 100,2	-1 114,0	13,8	1 %	-1 081,2

Budget 2011 inklusive ombudgetering 7,1 mnkr.

Volymjustering

Avvikelse före volymjustering	13,8
Förskola	-4,0
Familjedaghem	-2,2
Fritidshem	5,2
Förskoleklass	-0,1
Grundskola	2,7
Särskola	-6,4
Volymjusterad avvikelse	9,0

Sammanfattningsvis redovisar nämnden lägre kostnader för barn/elever än budget (positiva volymavvikelser) för förskola, familjedaghem och särskola. Högre kostnader för barn/elever än budget (negativa volymavvikelser) redovisas för fritidshem och tilläggsbelopp för elever med omfattande stödbehov. Tilläggsbeloppen redovisas under verksamheterna förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem. Nedanstående sammanställning visar volymavvikelse per verksamhetsgren.

Verksamhet	Volymavvikelse			Summa
	Grundpeng	Särskola	Tilläggsbelopp	
Förskola	5,5	0,0	-1,5	4,0
Familjedaghem	2,2	0,0	0,0	2,2
Fritidshem	-3,1	-0,1	-2,0	-5,2
Förskoleklass	0,5	0,0	-0,4	0,1
Grundskola	1,1	1,9	-5,7	-2,7
Särskola	0,0	6,4	0,0	6,4
Summa volymavvikelse	6,2	8,2	-9,6	4,8

De lägre kostnaderna jämfört med budget för förskola beror främst på en större andel deltidsbarn med en lägre peng jämfört med budget. För familjedaghem, förskoleklass, grundskola och särskola är det färre antalet elever den främsta anledningen till de lägre kostnaderna.

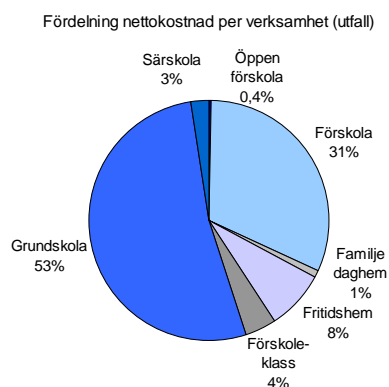
De högre kostnaderna jämfört med budget för fritidshem och tilläggsbelopp beror på att det blev fler barn än budget. Snittpriset per barn är något lägre och motverkar till viss del de högre kostnaderna på grund av fler barn.

De anslagsfinansierade centrala kostnaderna för nämnden och kostnaderna för elevstöd blev lägre än budget. Kostnader för elever placerade i specialsolor och skolor med speciell inriktning är den främsta anledningen till avvikelserna mot budget för elevstöd. Kostnaden för dessa elever finns i stället under grundskolan och bidrar till de högre kostnaderna för tilläggsbelopp.

Täbys kommunala verksamhet redovisar ett utfall som är i nivå med budget. Men det finns variation mellan skolorna. Det är sex skolor som har negativa avvikelser och arbete pågår för att få ekonomin i balans.

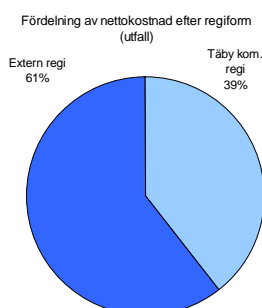
Det ökade behovet av stöd och därmed ökade kostnader för tilläggsbelopp kan även påverka utfallet för kommande års kostnader för tilläggsbelopp. Även de kommunala skolornas ekonomi, särskilt de skolor som har stora underskott, har en inverkan på nämndens utfall för kommande år.

Nedanstående diagram visar hur nämndens nettokostnader fördelar sig på de olika verksamheterna.

Grundskolan står för över hälften av nämndens nettokostnader. Tillsammans med förskoleklass och fritidshem utgör dessa verksamheter 65 procent av nämndens totala kostnader. Förskola tillsammans med familjedaghem står för 32 procent av kostnaderna. Särskola och

öppen förskola har de återstående kostnaderna på 3 procent. Av nämndens nettokostnader är den större delen av kostnaderna peng till utförare. Av kostnaderna för peng går 61 procent till externa utförare och 39 procent går till Täbys kommunala verksamhet.

Öppna förskolan bedrivs endast i kommunens regi. Förskola och familjedaghem bedrivs till 99 procent i extern regi. Grundskola, förskoleklass och fritidshem bedrivs till 60-75 procent i kommunal regi. I särskolan är den större andelen av verksamheten i extern regi.

Investeringar

Under 2011 har investeringarna uppgått till 5,6 mnkr vilket innebär en positiv avvikelse mot budget på 82,4 mnkr.

BGN (mnkr)	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse		Utfall 2010
			mnkr	%	
Investeringar i fastigheter	4,4	85,0	80,6	95 %	3,0
Allmän förnyelse/inventarier	1,2	3,0	1,8	60 %	2,5
Summa investeringar	5,6	88,0	82,4	94 %	5,5

Budget 2011 inklusive ombudgetering 31,1 mnkr

De investeringar som genomförts under 2011 avser främst ombyggnad av Näsbyparksskolan och projektering för en ny förskola i nordöstra Byle. Avvikelsen förklaras så gott som uteslutande av tidsmässiga förskjutningar av projekten.

Uppdrag i verksamhetsplanen

I verksamhetsplanen för 2011 har kommunfullmäktige gett barn- och grundskolenämnden uppdrag dels enligt majoritetens politiska program för 2011-14 dels uppdrag som ska genomföras eller påbörjas under 2011. Nedan lämnas en rapport för dessa uppdrag.

Uppdrag i den politiska majoritetens program

Information och kommunikation är förutsättningar för rationella val

God information och fungerande kommunikation är förutsättningar för rationella val. Medborgarnas kontakter med kommunen ska på alla sätt underlättas och

kommunens service och bemötande förbättras. Täbyborna har ett stort mått av valfrihet inom barn - och grundskolenämndens verksamhetsområde. För att föräldrar och elever ska ha möjlighet att göra väl övervägda val behöver det finnas lättillgänglig information om förskolors, pedagogisk omsorgs (familjedaghem) och skolors kvalitet. För nämndens del har arbetet under våren fortsatt med att förbättra informationen och möjligheten till jämförelser på kommunens webbplats. För att kunna presentera en utökad service för kommuninvånarna har arbetet med projektet jämförelseservice intensifierats under hösten. Projektet avslutas sista april 2012 och verktyget lanseras i maj 2012.

Peng till föräldralediga

Från och med 2011 har förälder som är föräldraledig möjlighet att få förskola eller pedagogisk omsorg 25 timmar i veckan under skoldagar istället för 15 timmar under hela året. Pengen utgör 60 procent av heltidspeng. 64 procent av deltidsbarnen har valt att gå 25 timmar i veckan och jämfört med första halvåret har det ökat något. Se vidare riktade satsningar i ekonomiavsnittet.

Antalet förskollärare måste öka

I den politiska majoritetens program, såväl som i verksamhetsplanen i övrigt, uttrycks tydligt att antalet förskollärare måste öka. Förskolorna måste ges incitament för att hålla en lämplig personaltäthet och att ha fler förskollärare. Ett pengpåslag har införts för förskolorna fr.o.m. år 2011. Det innebär att förskolorna får en högre peng per barn om de har en andel pedagogiskt högskoleutbildad personal som är 43 procent eller däröver.

När det gäller andel pedagogiskt högskoleutbildad personal visar en jämförelse mellan åren att 2010 nådde 22 av 87 förskolor upp till en andel på 43 procent, våren 2011 25 av förskolorna och hösten 2011 var motsvarande antal 27 av förskolorna. Det är inte säkerställt om orsaken till den högre andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal är ett resultat av det höjda bidraget. Se vidare riktade satsningar i ekonomiavsnittet.

Barngruppernas storlek

I tillsynsuppdraget ingår att utifrån barngruppernas sammansättning, lokalernas utformning och personalens kompetens bedöma barngruppernas storlek. Tillsynsansvariga pedagoger tar årligen in uppgifter om gruppstorlekar och följer upp inkomna klagomål. Statistiken för 2010 visar att förskolorna i Täby i snitt ligger på samma nivå som storstäder i landet när det gäller antal barn per avdelning. I jämförelse med samtliga kommuner och förortskommuner så är snittet lägre i Täby. Den officiella statistiken för 2011 är ännu inte redovisad.

Analys av förskole- och familjedaghemmens peng

Den 1 juli 2011 togs en ny skollag i bruk med förskolan som en egen skolform och en reviderad läroplan. Högre krav ställs på de utförare som driver förskola. För att möta de ökade kraven påbörjades en översyn av pengarna under våren och förslaget presenterades för nämnden i oktober. Översynen resulterade i ett beslut att höja grundpengen och pengarna för att stimulera till att det anställs fler förskollärare 2012. Se vidare under rubriken riktade satsningar i ekonomiavsnittet.

Högre krav på rektorer avseende resultat och måluppfyllelse

Skolorna har fått i uppdrag att till 2014 nå ekonomisk balans. Under 2011 har ett omfattande arbete gjorts för att stödja rektorerna i detta arbete. För att stödja rektorerna i detta har en handlingsplan utarbetats och rektorerna har haft möjlighet till diskussion och stöd i arbetet. När det gäller måluppfyllelsen för skolans elever har arbetet med individuella utvecklingsplaner (iup) med tillhörande framåtsyftande plan gett en förbättrad struktur. Vidare har en utbildningssatsning gjorts för att lättare och bättre möta elever med neuropsykiatrisk diagnos i klassrummet. Arbetet med hur skolan ska bemöta de ensamkommande barnen har även inletts under året, och är tänkt att avslutas under 2012.

Ökat självstyre och större frihet för kommunens skolor

I ärendet planeringsunderlag (PLU) 2012 fattade kommunstyrelsen beslut om budgetdirektiv för arbetet med verksamhetsplan 2012 den 21 mars 2011, § 45. I planeringsunderlaget har kommunstyrelsen valt ett bredare synsätt och beslutat att "Möjligheten till ökat självstyre och större frihet för kommunens egenregi-verksamhet ska utredas." Det innebär således att inte bara skolverksamheten berörs utan även andra enheter och resultatenheter inom kommunens olika verksamhetsområden.

Utveckling av sommarskolan

Sommaren 2011 gick 65 elever på sommarskolan som är förlagd till Näsbydalsskolan. Eleverna kom både från fristående och kommunala skolor belägna i Täby kommun. Hälften av eleverna hade nyss slutat årskurs 7, resterande hälften årskurs 8. Undervisande lärare har varit behöriga med tjänstgöring i såväl fristående som kommunala skolor i Täby. Samtliga lärare har haft intresse och erfarenhet av elever med inlärningssvårigheter eller långsam studietakt. Undervisningen varvas mellan teoretiska och praktiska moment och utgår från den enskilda elevens behov. Efter avslutad sommarskola har elevens mentor/undervisande lärare fått en redovisning av genomförda moment och elevens framsteg i förhållande till respektive ämnes nationella mål.

Riktade pedagogiska insatser

50 nya ansökningar för elever med stora fonologiska svårigheter i årskurs två inkom under 2011. 37 av ansökningarna kom från kommunala skolor och 13 kom från fristående skolor. Nytt är att fler elever i förskoleklass har logopedutlåtanden och diagnoser som styrker fonologiska och språkliga svårigheter.

Utvärderingen av det extra specialpedagogiska stödet för elever med mycket stora inlärningssvårigheter i årskurs 6 - 9 visar vid en jämförelse, av elevernas resultat på de nationella proven i årskurs 5 och måluppfyllelse i respektive årskurs, en markant uppgång i alla ämnen. Störst är förbättringen i svenska och engelska. 21 elever (14 pojkar och sju flickor) fick stödet läsåret 2010/11. Av dessa blev 14 godkända i svenska, nio i matematik och sex i engelska. Övergripande uppföljning av dokumentation, täta utvärderingar och återkoppling har haft stor betydelse för det framgångsrika arbetet.

Utveckling av gemensamma bedömnings- och betygskriterier

Arbetet med individuella utvecklingsplaner har varit omfattande under 2011. Arbetet har omfattat storföreläsningar av experter och forskare med fokus på betyg och bedömning. De av skolorna utsedda nyckelpersoner (totalt cirka 40 personer) har fungerat som informationsspridare, både vad gäller rönen från föreläsningar men även i arbetet med de ämnesmatriser som tagits fram. Matriserna har under året anpassats i enlighet med de krav som ställs i den nya läroplanen och denna implementeringsprocess har varit omfattande. Processen har också genomsyrat personal- och ämneskonferenser. Det arbete som återstår att göra under 2012 är att ta fram den framåtsyftande planen (som ingår i arbetet med den individuella utvecklingsplanen) samt att ta fram information för föräldrarna.

Fritidshem ska erbjudas för eleverna i åldern 10-12 år

Efter Skolinspektionens regelbundna tillsyn under 2011 tillsattes en utredning med syfte att kartlägga situationen för fritidshem för eleverna i åldrarna 10-12 år. En av skolledarna har även fått ett utvecklingsuppdrag för fritidshemmen. Arbetet som påbörjats under 2011 är en naturlig fortsättning på tidigare pilotprojekt inom fritidshem/skolbarnomsorg.

Satsningar på elever som riskerar att inte bli behöriga till gymnasiet

Enheten för elevstöd har under hösten 2011 kartlagt vilka elever som detta stöd kan komma att gälla. Stöd har börjat utdelas och ytterligare medel kommer att utdelas under 2012. Se vidare under riktade satsningar under ekonomiavsnittet.

En ny skola och förskola i området Erikslund-Östra Vallabrink

En ny skola och förskola är planerad att uppföras i området Erikslund-Östra Vallabrink för att ersätta den nuvarande Erikslundsskolan som är omodern och

har funktionella och tekniska brister. Erikslunds förskola, som är en del av Erikslundsskolan, behöver också nya lokaler i eller intill den nya skolan. Under 2011 har två utredningar genomförts - trafikutredning och tomtanalys. Detta underlag ska tillsammans med en rapport utgöra beslutsunderlag inför fortsatt arbete med verksamhetsprogram och fördjupat lokalprogram. Beslut om val av skoltomt för den nya skolan och förskolan fattas under 2012.

Ombyggnad och renovering av Näsbyarksskolan

Beslut om att påbörja den planerade renoveringen och om-tillbyggnaden av Näsbyarksskolan fattades av kommunstyrelsen i april 2011. Skolan ska organiseras med förskoleklass och årskurs 1-9 för cirka 600 elever. Skolans lokaler ska vara flexibla med möjlighet att hantera variationer i årskullar och efterfrågan. Lokaler ska även kunna samnyttjas med annan verksamhet. En projektgrupp och styrgrupp har under hösten 2011 träffats regelbundet under ledning av extern projektledare. Den nya skolan är tänkt att stå klar till höstterminen 2015.

Ytterligare en kommunal förskola ska starta under mandatperioden

För att utveckla valfriheten inom förskoleverksamheten ska ytterligare en kommunal förskola starta under mandatperioden. Beslut om lokalisering fattas under våren 2012.

Övriga uppdrag i verksamhetsplanen

Öppen förskola - översyn och utveckling

Föräldrar i Täby har visat intresse för föräldrautbildning och ökat öppethållande. För att möta dessa önskemål och för att utveckla nuvarande verksamhet har en översyn av öppna förskolans verksamhet genomförts. En utvecklad verksamhet har inneburit möjligheter till fler förskollärare, längre öppethållande och fler aktiviteter. Utvecklingen av samarbetet mellan de öppna förskolorna fortsätter. Under våren har ett samarbete med Kultur och Fritid genomförts. Föräldrautbildningar har genomförts tillsammans med barnavårdscentralen. En helg i månaden har en av de öppna förskolorna varit öppen lördag eller söndag.

Eleverna i år 7 och 9 utvärderar sina lärare

Eleverna i årskurs 7 och 9 besvarade under 2011 enkäten vars frågor berörde so/samhällskunskap och något av de praktiskt-estetiska ämnena bild/musik/slöjd. Resultatet var överlag positivt. Av de tre delområden (*Lärande*, *Inflytande* och *Undervisning*) hade *Undervisning* de högsta medelvärdena och *Inflytande* det lägsta. Skillnaderna mellan skolornas medelvärden för respektive frågeområde var förhållandevis små.

Riktade pedagogiska insatser

Uppdraget har redovisats under rubriken *Riktade pedagogiska insatser* under Uppdrag i den politiska majoritetens program.

En väl fungerande digital kommunikation som utmanar och engagerar

Grundskolan har utvecklat systemet för processen med den individuella utvecklingsplanen, bland annat med matriser för skriftliga omdömen, till de krav som ställs i de nya styrdokumenterna i Skola 2011. Det finns därmed en gemensam lösning och referensram för de kommunala grundskolorna. Sex skolor testar under läsåret 2011/12 den digitala kommunikationskanalen *Föräldramötet* mellan hem och skola. Kanalen fokuserar på information av vardagen i skolan, till exempel kalenderhändelser, veckobrev och bilder.

Handlingsplan 2012-2020 för behov av utbildningsplatser

Kommunens demografiska utveckling med ojämna barn- och elevkullar ger variationer i efterfrågan vilket ställer krav på en långsiktig och strategisk planering av utbildningsplatser inom förskola och grundskola. För en kontinuerlig översyn av behov av platser i barn- och grundskolenämndens verksamheter har under hösten en arbetsgrupp tillsatts för att ta fram en handlingsplan. Handlingsplanen ska vara ett planeringsinstrument för en långsiktig behovsbedömning av utbildningsplatser. Rapporten bygger på prognoser av tillgång och efterfrågan åren 2012-2020 och ska revideras årligen för att bland annat vara uppdaterad med aktuella befolkningsprognoser. Med en handlingsplan får kommunen ett långsiktigt planeringsunderlag för investeringar och åtgärdsplaner så att tillgång och efterfrågan är i balans. En förutsättning för planeringen är dialog med fristående utförare. Detta utvecklingsarbete har påbörjats.

Viktiga händelser

Skola 2011 - beslutade och planerade reformer

Skolväsendet har under 2011 inlett ett omfattande och krävande reformarbete. Merparten av förändringarna, som påverkar både förskola och skola, började gälla från och med den 1 juli 2011. En ny skollag, med förskolan som en egen skolform, reviderade läroplaner och ett nytt betygssystem, är några av de beslutade förändringarna.

Förändringarna i läroplanen för förskolan innebär förtydliganden och kompletteringar för målen och riktlinjer när det gäller barns språkliga och kommunikativa utveckling, barns matematiska utveckling samt naturvetenskap och teknik. För att möta de nya kraven erbjuder kommunen förskolorna studiecirkel inom naturorienterade ämnen. I läroplanen har det även införts nya avsnitt om uppföljning, utvärdering och utveckling och om förskolechefens ansvar

samt förändringar och riktlinjer för förskollärare och arbetslag. Den reviderade läroplanen för förskolan lyfter fram det pedagogiska uppdraget liksom förskollärarnas ansvar för undervisningen.

Skolinspektionens regelbundna tillsyn

Under våren 2011 besökte Skolinspektionen samtliga Täbys kommunala skolor. Granskningen av förskoleverksamheten har skett på kommunövergripande nivå samt genom intervjuer med berörda i den kommunala förskolan. Inspektionen avslutades i juni.

På förskolan handlade kritiken om otillräckligt ansvar för att barn med annat modersmål än svenska får utveckla sitt språk och att förskolans målinriktade arbete med att förebygga och motverka kränkande behandling inte hade beskrivits tillräckligt. För skolan kom kritiken att avse likabehandlingsarbetet, det systematiska kvalitetsarbetet, uppföljning av samtliga ämnen i årskurs 5 samt att vissa skolor inte har ändamålsenliga lokaler för verksamheten vid fritidshemmen. Under hösten tillsattes arbetsgrupper i syfte att komma tillrätta med bristerna. Redovisningar skedde innan utgången av 2011. I det yttrande som Täby kommun ska skicka till Skolinspektionen senast i början av mars 2012 redovisas ingående vilka åtgärder som vidtagits för att leva upp till författningarnas krav.

Utvecklings- och förändringsarbete

Skillnaderna i förskolans kvalitet har ökat

Skolverkets lägesbedömning av utvecklingen inom förskolan 2009 pekar på att det finns tecken på att kvalitetsskillnaderna mellan förskolorna har ökat. Förskolor med hög kvalitet har ytterligare utvecklat sitt arbete, medan det i förskolor med låg kvalitet har skett en kvalitetsförsämring. Skolverkets generella bedömning av kvalitetsskillnaderna beskriver en utveckling som under 2011 är märkbar även i Täby kommun. Kommunens tillsynsverksamhet inspekterar kvaliteten i förskolor/familjedaghem. Under våren 2011 har två förskolor fått föreläggande för bristande kvalitet i verksamheten.

Omsorg under tid då förskola inte erbjuds

En pengersättning har införts för omsorg under tid då förskola inte erbjuds. Föräldrar kontakter tillsynsansvariga pedagoger för bedömning. Plats erbjuds under förutsättning att det finns en huvudman i eller utanför kommunen som erbjuder omsorg under s.k. obekvämt arbetstid. För närvarande bedrivs inte den formen av verksamhet i kommunen. Föräldrar kan välja att ta med sig pengersättningen till en annan kommun som erbjuder denna typ av omsorg.

Program för utveckling av förskoleverksamheten

På uppdrag av barn- och grundskolenämnden har ett utvecklingsprogram startat för att främja hög kvalitet i förskolan. Samtliga förskolor och familjedaghem har under året bjudits in till olika seminarier som bl.a. handlat om tidiga insatser för barn med språk-, läs- och skrivsvårigheter och annat modersmål än svenska samt att säkerhetsutbilda personal. Dessutom har en förskollärare tilldelats uppdraget att vara utvecklingsledare i naturorienterade ämnen.

Klagomålshantering

Samtliga klagomål och brister som framkommer i föräldraenkät, i kvalitetsredovisningar, vid tillsynsbesök och i klagomålshantering ska återkopplas till förskolor och familjedaghem. Under året har 15 skriftliga klagomål på förskolor/familjedaghem kommit in till kommunen. Berörda huvudmän har informerats och tagit del av klagomålen. Samtliga klagomål har följts upp genom oanmälda/ anmälda besök av tillsynsansvariga pedagoger, några få genom telefonkontakt. Två klagomål har resulterat i att förskolan fått ett föreläggande.

I den nya skollagen finns ett krav på att huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och att huvudmannen ska informera om dessa rutiner så att barn, elever och vårdnadshavare vet hur de ska gå tillväga för att framföra synpunkter. Kraven ses som ett sätt att fånga upp brister i verksamheten och är därmed kopplade till skolans/förskolans kvalitetsarbete. Utmaningen berör fler verksamheter i kommunen och behandlas av kommunstyrelsen under gemensamma utmaningar. En sådan klagomålshantering kommer att finnas från och med januari 2012.

Tillsynsbesök i förskolor och familjedaghem

Femtio procent av förskolorna ska granskas och bedömas varje år. 2011 har 44 av 88 förskolor bedömts. Hundra procent av familjedaghemmen ska granskas varje år. Vid halvårsskiftet 2011 har samtliga familjedaghem granskats.

Lärlägitimation

I den nya skollagen ställs krav på att lärare i förskola/skola ska ha en lärlägitimation. Det är lärarna som själva ansöker hos Skolverket om lärlägitimation. Vidare är det lärarna som är ansvariga för att få rätt kompetensutveckling för att avsluta sin utbildning och därmed kunna ansöka om lärlägitimation. Det är Täby kommun i egenskap av huvudman och respektive rektor som är ansvariga för att underlätta och ge möjlighet för att lärarnas kompetensutveckling ska realiseras.

En kartläggning av lärarnas kompetenser har gjorts under hösten 2011. Rektorerna kommer i samråd med tjänstemännen se över och analysera de behov som finns för att kommunens samtliga lärare ska kunna få en lärlägitimation senast 2015. En analys kommer att göras under 2012 av det samlade läget. Prioriterat har varit att informera skolorna om möjliga

kompetensutvecklingsinsatser för att snabbt få ut lärare i kompletterande utbildning.

Systematiskt kvalitetsarbete

Täby har sedan ett antal år ett kvalitetsutvecklingssystem för de kommunala skolorna, den kommunala förskolan och de fristående förskolorna. De tydliga statliga kraven på systematiskt kvalitetsarbete i den nya skollagen föranleder en översyn av det befintliga systemet. Arbetet med översynen har påbörjats under 2011 och kommer att färdigställas under 2012.

Föräldraenkät

Från och med 2010 deltar Täby kommun i Våga Visas kundundersökningar för förskola, familjedaghem och grundskola. Kundundersökningarna är en del i en samverkan kring utvärdering av utbildning mellan tretton kommuner. De flesta av de deltagande kommunerna är från Stockholms län. Enkäten följs upp vid tillsynsbesök i förskolor/familjedaghem. Enkätresultatet redovisas även på kommunens webbplats www.taby.se.

Barnomsorgsgarantin

Under första halvåret 2011 har det, som tidigare år, funnits lediga platser i kommunen. Den senaste befolkningsprognosen från våren 2011 visar en förväntad volymökning inom förskoleverksamheten under hela planeringsperioden fram t.o.m. 2020. För att kommunen ska kunna leva upp till kravet på barnomsorgsgaranti bör ökat antal barn mötas med ökat antal förskoleplatser.

Befolkningsutveckling

*Befolkningsutveckling 0-15 år. Utfall 2010/2011 och prognos 2011-2015.
Förändring för perioden med utfall 2011*

Antal barn i åldern	Utfall 2010	Utfall 2011	Prognos 2011	Prognos 2012	Prognos 2013	Prognos 2014	Prognos 2015	Förändring 2011-2015
0 år	736	641	759	769	778	795	828	187
1-5 år	4 500	4 523	4 541	4 619	4 676	4 755	4 907	384
6-11 år	5 297	5 544	5 541	5 751	5 918	6 041	6 155	611
12-15 år	3 247	3 231	3 207	3 265	3 332	3 495	3 701	470
1-15 år	13 044	13 298	13 289	13 635	13 926	14 291	14 763	1 465

Prognosen för 2011-2015 med utfall 2011 visar en fortsatt förväntad hög tillväxt i alla åldersgrupper. Utfallet 2011 gav 18 färre barn 1-5 år än prognostiserat för året men 27 fler i åldrarna 6-15 år. Störst differens mot prognos blev utfallet av

barn 0 år där det blev 118 färre än förväntat. Totalt tillkom nio fler barn 1-15 år än prognos för året vilket gav en ökning med 254 från 2010. Störst ökning från 2010 fick 6-11 år med 247 barn. Utfallet 2011 ger fortsatt stöd för en stor förväntad tillväxt av barn och elever den kommande femårsperioden.

Tillgång och behov av utbildningsplatser

Täby kommun ställs inför utmaningar i form av demografiska förändringar med bland annat variationer i årskullar och en hög förväntad befolkningsökning mot bakgrund av planerad bostadsproduktion. I samband med ny skollag har grundskolan fått en ny läroplansstruktur där det centrala innehållet i kursplaner anges för årskurserna 1-3, 4-6 och 7-9. Detta innebär att befolkningstillväxten ställer krav på fler förskole-och grundskoleplatser samt att lokaler och skolorganisationer behöver anpassas till den nya stadieindelningen. För att få en långsiktig och strategisk planering av kommunens behov av utbildningsplatser har ett arbete påbörjats under 2011 med att ta fram en handlingsplan för perioden 2012-2020 (se Utbildningsplatser, Övriga uppdrag i verksamhetsplanen).

Förskola 1-5 år

Beräkningarna av tillgång och efterfrågan på förskoleplatser visar en ökad efterfrågan i de flesta av Täbys delområden under hela planeringsperioden 2011-2015. Totalt förväntas ett överskott av förskoleplatser men det minskar i takt med utbyggnaden av Täby. I flera områden förväntas underskott av platser under hela eller delar av perioden. Behoven är störst i Viggbyholm-Hägernäs, Visinge-Valla-Erikslund-Ensta och Täby kyrkby.

Projektering för den nya förskolan i nordöstra Byle påbörjades under 2011. Förskolan är planerad att tas i bruk årsskiftet 2012/13. Fem familjedaghem har upphört och omfattar cirka 36 platser. Ett familjedaghem har återupptagit sin verksamhet. Fyra förskolor har bytt ägare och Futuraskolan International Pre-school har startat en förskola i Näsbyrumsområdet.

I samband med planerad utbyggnad av Täby centrum, Västra Roslags-Näsby, Arninge-Ullna och Galoppfältet har behovsbedömningar visat på stort förväntat behov av fler förskoleplatser i dessa utbyggnadsområden. Nya förskolor är planerade att uppföras i Västra Roslags Näsby, Arninge-Ullna och Galoppfältet. Behovsbedömning av förskoleplatser ingår i Handlingsplan 2012-2020 och ligger till grund för förslag till investeringar.

Grundskola 6-11 år och 12- 15 år

Befolkningsprognosen för åldrarna 6-15 år perioden 2011-2015 pekar på en kraftig ökning i nästan samtliga årsklasser. Det prognostiseras en fortsatt ökning fram till 2020. Beräkningar av tillgång och efterfrågan på skolplatser för elever i förskoleklass och årskurs 1-5 visar en förväntad brist på platser i kommunens samtliga delområden, både i kommunala och fristående skolor. Växande elevkullar i framförallt yngre åldrar behöver bevakas och hanteras de kommande läsåren i områdena Skarpäng, Ella gård-Ella park, Täby kyrkby och Hägernäs-

Viggbyholm. Under året har ett antal arbetsgrupper tillsatts för att planera inför en förväntad elevökning i de kommunala skolorna de kommande läsåren. För årskurs 6-9 förväntas ett visst överskott av skolplatser perioden 2012-2015.

Erikslundsskolan har fått sänkt kapacitet när Erikslunds förskola flyttade in i skolans lokaler under hösten. Gribby gårdsskolans kapacitet har sänkts eftersom ny verksamhet, fritidsgården Oasen, ska samnyttja lokalerna med skolan.

För att möta elevökningen i de lägre åldrarna behövs ett flexibelt nyttjande av kommunens skollokaler så att skolorna organiseras utifrån den verksamhet som har störst behov. Så har skett i flera av kommunens skolor med f-9 eller årskurs 6-9. Den överkapacitet som finns nyttjas för elever i lägre årskurser. Även samnyttjande av lokaler med annan verksamhet görs och bör eftersträvas. Nya grundskolor är planerade att uppföras i området Erikslund-Östra Vallabrink och för den planerade utbygganden av Arninge-Ullna och Galoppfältet. De finns upptagna i investeringsplanen.

Under hösten 2011 har en projektgrupp med extern projektledare och en styrgrupp tillsatts och påbörjat arbetet inför renoveringen och om- och tillbyggnaden av Näsbyparksskolan. Den nya skolan är planerad att stå klar hösten 2015.

Behovsbedömning av grundskoleplatser i både kommunala och fristående skolor ingår i Handlingsplan 2012-2020.

Rapportering och analys av måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har fastställt ett inriktningsmål och sju effektmål för att styra barn- och grundskolenämndens verksamheter under 2011. Inget av effektmålen är helt uppnått, fyra är delvis uppnådda, ett är ej uppnått och två är ej bedömda ett av dem på grund av bristande underlag. Sammantaget är bedömningen att måluppfyllelsen vid årets slut är mindre god för barn- och grundskolenämnden. För inriktningsmålet är bedömningen att barn- och grundskolenämnden är på väg att uppnå det.

Strategiska utgångspunkter	Inriktningsmål	Effektmål/Operativa mål/Arbetsmiljömål	Måluppfyllelse
MEDBORGAR- FOKUS	Täby har Sveriges högsta utbildningskvalitet	Barnen i förskoleverksamheten känner sig trygga	◆ Delvis uppnått
		Föräldrarna är nöjda med förskoleverksamheten	◆ Delvis uppnått
		Pedagogisk personal i Täby kommunala grundskolor har pedagogisk högskoleexamen	◇ -
		Eleverna upplever trygghet och arbetsro	◆ Delvis uppnått
		Eleverna kan läsa under skolår 2	◆ Delvis uppnått
		Eleverna i skolår 6 visar åldersadekvat läsförståelse	◇ -
		Eleverna som slutar skolår 9 är behöriga till gymnasieskolan	■ Ej uppnått

Måluppfyllelseanalys av effektmål

Barnen i förskoleverksamheten känner sig trygga

Målet är delvis uppnått. Målet mäts i föräldraenkät våren 2011. Målvärdet är 98 procent. Familjedaghemmen har uppnått målet, 99 procent av barnen bedöms känna sig trygga. Svarsfrekvensen var 90 procent. Förskolorna har inte uppnått effektmålet, 95 procent av barnen bedöms känna sig trygga. Förskolornas svarsfrekvens var 68 procent. Målet finns inte redovisat för förskolor och familjedaghem sammantaget. Målvärdet är inte helt jämförbart med tidigare år. Endast en av förskolorna i kommunen drivs i kommunens regi. Det är inte möjligt att fastställa vad som bidragit till att målet inte har uppnåtts eftersom kommunen inte ansvarar för fristående förskolors/familjedaghemns aktiviteter och åtgärder för att nå måluppfyllelsen. Vid tillsynsbesök i förskolor och familjedaghem diskuteras föräldraenkätens resultat.

Föräldrarna är nöjda med förskoleverksamheten

Målet är delvis uppnått. Målet bedömdes i föräldraenkäten som genomfördes våren 2011. Målvärdet är 81, ett högt satt målvärde. Det sammanlagda nöjd kund indexvärdet 2011 (indexvärde 0-100) var 73, för förskolor 72 och för

familjedaghemmen 89. Familjedaghemmen har uppnått målet men inte förskolorna. Samtliga resultat för nöjd kund index värdet visar sämre resultat än 2010. Svartfrekvensen för förskolorna har sjunkit men ligger, för familjedaghemmen, kvar på samma nivå som 2010. Endast en av förskolorna i kommunen drivs i kommunal regi. Det är inte möjligt att fastställa vad som bidragit till att målet inte har uppnåtts eftersom kommunen inte ansvarar för fristående förskolors/familjedaghemms aktiviteter och åtgärder för att nå måluppfyllelsen. Vid tillsynsbesök i förskolor och familjedaghem diskuteras föräldraenkätens resultat.

Pedagogisk personal i Täby kommunala grundskolor har pedagogisk högskoleexamen

Målet utgår då förutsättningarna har förändrats. Mot bakgrund av att den nya skollagen trätt i kraft vid halvårsskiftet 2011 kommer den pedagogiska högskoleexamen endast vara ett av flera krav för att få sin behörighet. Det ska i sammanhanget sägas att det inte finns några uppgifter som visar på att andel personal med pedagogisk högskoleexamen förändrats sen 2010.

Eleverna upplever trygghet och arbetsro

Målet på 85 procent kommer delvis att uppnås. Av Våga Visa-enkäten framkom att 95 procent av eleverna i årskurs 5 och 8 upplever att de är trygga i skolan, vilket ligger i enlighet med målet. Emellertid anser 75 procent av eleverna i årskurs 5 och 71 procent i årskurs 8 att det råder arbetsro. Närliggande frågor i Våga Visa-enkäten underströk ytterligare dessa siffror. Delen om arbetsro uppfylls därmed inte.

Eleverna kan läsa under skolår 2

Målet är delvis uppnått. Av skolornas redovisningar framgick att knappt tre procent av eleverna i årskurs 2 inte anses kunna läsa när årskursen är slut. Den siffran ska jämföras med nämndens effektmål på två procent. Av skolornas redovisningar framgår emellertid tydligt att flertalet skolor har en hundraprocentig måluppfyllelse. De elever som inte nått hela vägen har de berörda skolorna en bra kontroll på, både avseende problembild och åtgärdsplan.

Eleverna i skolår 6 visar åldersadekvat läsförståelse

En bedömning av målet är inte möjlig då detta arbete inte kommit igång under 2011.

Eleverna som slutar skolår 9 är behöriga till gymnasieskolan

Bedömningen är att målet inte är uppnått. Ingen av Täbys kommunala skolor fick samtliga elever behöriga till gymnasiet, även om flera skolor var väldigt nära. Samtliga skolor har gjort en tydlig redovisning av de fall då behörighet inte

uppnått. I Täbys kommunala skolor uppnådde 95 procent av eleverna behörighet till gymnasiet, vilket ska jämföras med målet på 97 procent.

Ekonomi

För år 2011 redovisar nämnden en avvikelse på plus 13,8 mnkr, vilket motsvarar 1 procent av budgeterade nettokostnader. Enligt kommunens regler för ekonomistyrning ska nämndens avvikelse justeras med hänsyn till volymer varefter avvikelsen uppgår till plus 9 mnkr.

Nettokostnaderna har ökat med 2 procent jämfört med föregående år. De större förändringarna av nettokostnaderna jämfört med föregående år hänför sig främst till ökade kostnader för ökat antal barn/elever i verksamheterna. Det är främst förskola, grundskola och fritidshem som står för ökningarna. De ökade kostnaderna kompenseras till viss del av det tillfälliga konjunkturstödet som erhöles 2010.

Drift

Nämndens redovisade avvikelse på 13,8 mnkr består av en volymavvikelse på 4,8 mnkr. Övriga avvikelser på 9,0 mnkr.

BGN (mnkr)	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse		Utfall 2010
			mnkr	%	
Intäkter	138,2	130,5	7,7	6 %	134,6
Kostnader	-1 238,4	-1 244,5	6,1	0 %	-1 215,8
Nettokostnader	-1 100,2	-1 114,0	13,8	1 %	-1 081,2

Budget 2011 inklusive ombudgetering 7,1 mnkr.

Volymjustering

Avvikelse före volymjustering	13,8
Förskola	-4,0
Familjedaghem	-2,2
Fritidshem	5,2
Förskoleklass	-0,1
Grundskola	2,7
Särskola	-6,4
Volymjusterad avvikelse	9,0

Sammanfattningsvis redovisar nämnden lägre kostnader för barn/elever än budget (positiva volymavvikelser) för förskola, familjedaghem och särskola. Högre kostnader än budget (negativa volymavvikelser) redovisas för fritidshem

och tilläggsbelopp för elever med omfattande stödbehov. Av nedanstående sammanställning framgår hur volymavvikelsen fördelar sig per verksamhet.

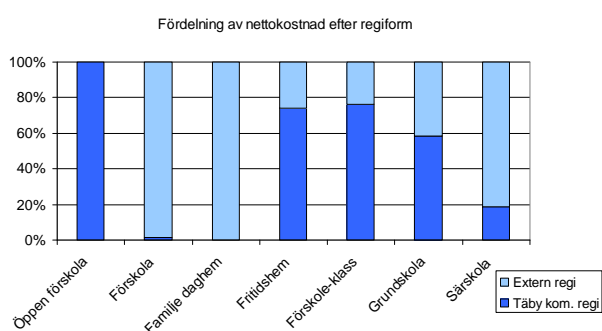
BGN (mnkr)	Volymavvikelse			
	Grundpeng	Särskola	Tilläggsbelopp	Summa
Verksamhet				
Förskola	5,5	0,0	-1,5	4,0
Familjedaghem	2,2	0,0	0,0	2,2
Fritidshem	-3,1	-0,1	-2,0	-5,2
Förskoleklass	0,5	0,0	-0,4	0,1
Grundskola	1,1	1,9	-5,7	-2,7
Särskola	0,0	6,4	0,0	6,4
Summa volymavvikelse	6,2	8,2	-9,6	4,8

De anslagsfinansierade centrala kostnaderna för nämnden och kostnaderna för elevstöd blev lägre än budget. Kostnader för elever placerade i specialskolor och skolor med speciell inriktning är den främsta anledningen till avvikelsen mot budget för elevstöd. Kostnaden för dessa elever finns i stället under grundskolan och bidrar till de högre kostnaderna för tilläggsbelopp.

Täbys kommunala verksamhet redovisar ett utfall som är i nivå med budget. Men det finns variation mellan skolorna. Det är sex skolor som har negativa avvikelser.

Det ökade behovet av stöd och därmed ökade kostnader för tilläggsbelopp kan även påverka utfallet för kommande års kostnader för tilläggsbelopp. Även de kommunala skolornas ekonomi, särskilt de skolor som har stora underskott, har en inverkan på utfallet för kommande år. Arbete pågår för att få ekonomin i balans för dessa skolor.

Av nämndens nettokostnader är den större delen kostnader för peng till utförare. Av kostnaderna för peng går 61 procent till externa utförare och 39 procent går till Täbys kommunala verksamhet.

Öppna förskola bedrivs endast i kommunens regi. Förskola och familjedaghem bedrivs till 99 respektive 100 procent i extern regi. Grundskola, förskoleklass och fritidshem bedrivs till 60-75 procent i kommunal regi. I särskolan är den större andelen av verksamheten i extern regi.

Drift per verksamhet

Grundskolan står för över hälften av nämndens nettokostnader. Tillsammans med förskoleklass och fritidshem utgör dessa verksamheter 65 procent av nämndens totala nettokostnader. Förskola tillsammans med familjedaghem står för 32 procent av nettokostnaderna. Särskola och öppen förskola har de återstående nettokostnaderna på 3 procent. Av nedanstående sammanställning framgår nettokostnadernas fördelning per verksamhet.

BGN	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
(mnr)	2011	2011	mnr	%	2010
Öppen förskola	-4,0	-4,3	0,3	7 %	-3,7
Förskola	-346,5	-351,6	5,1	1 %	-342,1
Familjedaghem	-9,9	-12,1	2,2	18 %	-10,7
Fritidshem	-90,3	-89,7	-0,6	1 %	-83,5
Förskoleklass	-43,5	-45,2	1,7	4 %	-41,1
Grundskola	-578,1	-574,7	-3,4	1 %	-570,7
Särskola	-28,7	-36,4	7,7	21 %	-30,2
Övrigt	0,8	0,0	0,8		0,8
Summa nettokostnader	-1 100,2	-1 114,0	13,8	1 %	-1 081,2

Öppen förskola

Öppna förskolans verksamhet redovisar en positiv avvikelse på 0,3 mnr. Avvikelsen kan främst hänföras till lägre lönekostnader än budgeterat på grund av försening i anställningar.

Förskola och familjedaghem

Sammantaget redovisar förskola och familjedaghem lägre kostnader än budget på 5,1 mnr respektive 2,2 mnr. Större delen beror på lägre kostnader för antalet barn i verksamheten, s.k. volymavvikelse. Tillsammans är volymavvikelsen för grundpengen för de båda verksamheterna 7,7 mnr och beror främst på en lägre snittpeng. Återstående del beror på färre antal barn i familjedaghem samt lägre kostnader för vårdnadsbidrag.

Antalet barn i förskolan är ungefär den samma som budgeterat. Däremot är andelen deltidsbarn med en lägre peng fler än budgeterat, vilket innebär lägre kostnader. Införandet av "25-timmars peng" kan vara en bidragande orsak, se vidare riktade satsningar. Det innebär att den förväntade kostnadsökningen för en högre "25-timmars peng" kompenseras av att andelen heltidsbarn blev färre.

Däremot blev kostnaderna för tilläggsbelopp för barn med omfattande behov av särskilt stöd i förskolan 1,5 mnr högre än budget beroende på större behov än beräknat.

Kostnaderna för antalet barn i familjedaghem blev lägre än budgeterat främst på grund av färre barn. En anledning är att antalet familjedaghem har minskat under året. Det kompenseras till viss del av att andelen yngre barn med en högre peng blev högre än budgeterat.

Kommunens kostnader för vårdnadsbidrag redovisas under verksamheten förskola och uppgick till 0.8 mnkr och budgeten var 1 mnkr.

Nämndens centrala kostnader för förskola blev lägre än budget. Det är främst kostnader för utvecklingsprojekt och förskolelyftet som är lägre.

Fritidshem

Kostnaderna för fritidshem blev totalt 0,6 mnkr högre än budgeterat. Sammantaget beror avvikelserna främst på högre kostnader för antalet barn i verksamheten, s.k. volymer. Det kompenseras till stor del av att Täbys kommunala skolor redovisar lägre kostnader än budget.

Antalet barn i fritidshem, främst de äldre årskullarna, blev fler än budgeterat. Det kan till stor del förklaras av att andelen barn som går i fritidshem har ökat jämfört med tidigare år. Även kostnaderna för tilläggsbelopp för barn i fritidshem blev högre än budget, främst på grund av fler barn. Totalt blev kostnaderna för antalet barn i verksamheten 5,2 mnkr högre än budgeterat.

Täby kommunala skolors kostnader för fritidshem blev 3,8 mnkr lägre än budget, se vidare Täbys kommunala verksamhet. Även kostnaderna för elevstöd blev något lägre än budget.

Förskoleklass

Den positiva avvikelserna för förskoleklass blev 1,7 mnkr. Antalet barn blev ungefär som budgeterat. Större delen av avvikelserna hänförs till de kommunala skolorna (se vidare Täbys kommunala verksamhet).

Grundskola

Totalt blev konstanterna för grundskola 3,4 mnkr högre än budgeterat. Sammantaget utgör 2,8 mnkr av dessa högre kostnader än budget för volym (kostnader för grundbelopp, särskola och tilläggsbelopp). Även de kommunala skolorna redovisar högre kostnader än budgeterat. Däremot blev kostnaderna för elevstöd och centrala medel lägre än budgeterat.

Avvikelseprognos grundskolan	(mnkr)
<i>Volym</i>	
Volym grundbelopp	1,1
Volym särskolan	1,9
Volym tilläggsbelopp	-5,7
<i>Övrigt</i>	
Täbys kommunala verksamhet	-6,7
Elevstöd	2,6
Centralt	3,4
Summa	-3,4

Volymavvikelsen för grundskola beror främst på att kostnaderna för tilläggsbelopp för elever med omfattande stödbehov blev 5,7 mnkr högre än budgeterat. Större krav har ställts på ansökningarna vad gäller dokumentation och uppföljningar från enheten för elevstöd. Det har fått till följd att bilden av de svårigheter som dessa elever har blivit mycket tydligare. Beviljade ansökningar har därför ökat. Av de elever som får tilläggsbelopp har större delen diagnoser av typen autismliknande tillstånd, Aspergers syndrom, ADD, ADHD samt fysiska och medicinska handikapp. Avvikelsen jämfört med budget kan till stor del förklaras med ökade kostnader för elever som kommer från särskolan, särskilda undervisningsgrupper och skolor inriktade mot elevens speciella behov. Dessa verksamheter redovisar lägre kostnader än budget, se nedan. Några elever är också nyinflyttade till kommunen.

De högre kostnaderna för tilläggsbelopp kompenseras till viss del av att kostnaderna för antalet elever i grundskolan blev lägre än budgeterat och att kostnaderna för särskolan och de elever i särskolan som läser enligt grundskolans kursplan redovisar en positiv avvikelse. Flera elever som budgeterades i särskolan har flyttats till grundskolan och har istället fått tilläggsbelopp som en konsekvens av den nya skollagen.

Nämndens centrala kostnader för grundskola blev lägre än budgeterat och beror främst på att sparade medel från föregående år som avsattes för utvecklingsprojekt blev lägre än budgeterat. Utöver det avsattes i budgeten medel för att satsa på elever som riskerar att inte nå behörighet till gymnasiet. Arbetet med dessa elever har kommit igång under 2011 men större delen av kostnaderna beräknas komma under första delen av 2012, se vidare riktade satsningar.

De lägre kostnaderna jämfört med budget för elevstöd beror främst på lägre kostnader för elever placerade i specialskolor och skolor med speciell inriktning, då elever överförts till grundskolan med tilläggsbelopp. I budgeten för 2012 har medel omfördelats med hänsyn till denna förändring. Utöver det blev kostnaderna för bland annat svenska som andra språk och specialpedagogiska medel för

riktade insatser i undervisningen lägre än budgeterat. Däremot översteg kostnaderna för modersmålsundervisning budgeten.

De kommunala skolorna redovisar en negativ avvikelse för grundskolan, se vidare Täbys kommunala verksamhet.

Särskola

Särskolans kostnader blev 7,7 mnkr lägre än budget och beror främst på ett lägre elevantal. Till stor del beror det på att flera av dessa elever flyttats till grundskolan med tilläggsbelopp. Kostnaden för skolskjuts för dessa elever är anslagsfinansierad och blev också lägre än budget.

Täbys kommunala verksamhet

Sammantaget redovisar Täbys kommunala verksamhet ett underskott på 0,8 mnkr för 2011. Eftersom verksamheten hade ett överskott med från föregående år på 0,9 mnkr blev den ackumulerade avvikelsen plus 0,1 mnkr. Av avvikelsen har 1,7 mnkr avsatts för att de kommande åren finansiera en lön för en IT-strateg för de kommunala skolorna under 2012 och 2013.

Sex skolor har ackumulerade underskott och övriga redovisar överskott. De större underskotten redovisas på Gribby Gård, Erikslundsskolan, Myrängen, Näsbyrads rektorsområde och Vallatorpsskolan. Av dessa går samtliga resultatenheter med undantag för Vallatorpsskolan med underskott även för verksamhetsåret 2011. Löttingelundsskolan har ett mindre underskott. Underskotten beror till största delen på att enheternas personalkostnader är för höga i förhållande till intäkterna. Anpassning av kostnaderna vid dessa enheter pågår så att budget ska vara i balans senast vid utgången av år 2014. Tre resultatenheter (Byle, Näsbydals rektorsområde och Rösjöskolan) redovisar ackumulerade överskott på över 2 mnkr. Nedanstående sammanställning visar utfallet per verksamhet.

BGN (mnkr)	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse		Utfall 2010
			mnkr	%	
Öppen förskola	0,1	-0,5	0,6		0,0
Förskola	-0,3	-0,5	0,2		0,1
Fritidshem	2,6	-1,2	3,8		2,9
Förskoleklass	0,8	-0,5	1,3		1,4
Grundskola	-4,2	2,5	-6,7		-1,6
Särskola	-0,6	-0,7	0,1		-0,9
Övrigt	0,8	0,0	0,8		0,8
Summa nettokostnader	-0,8	-0,9	0,1	22,2 %	2,7

Förskola, fritidshem, och förskoleklass har genererat överskott medan grundskolan genererat underskott. Det är främst fritidshem som har större överskott, vilket till viss del kan hänföras till ca 100 fler inskrivna barn än budget.

Grundskolans underskott uppgår till 6,7 mnr varav 2,5 mnr är underskott från föregående år. Antalet elever i grundskolan blev ca 70 färre än budgeterat. Antalet elever har ökat jämfört med föregående år. Se vidare bilaga " Ekonomisk årsrapport 2011 för Tåbys kommunala verksamhet".

Riktade satsningar

I verksamhetsplanen för 2011 beslutades om utökning av nämndens budget för stimulans till att anställa fler utbildade förskollärare (1 mnr), möjlighet till föräldralediga att välja 25 timmars barnomsorg under skoldagar (4 mnr) samt en satsning på elever som inte når behörighet till gymnasieskolan (1,5 mnr).

Kostnaden för att stimulera till att anställa fler förskollärare genom ett pengpåslag blev 1,7 mnr, dvs. 0,7 mnr mer än beräknat. Antalet förskolor med högre andel förskollärare har ökat jämfört med mätningen inför budget 2011. Det finns dock förändringar mellan tidsperioderna, nya förskolor har kommit till och andra fallit bort. Av de förskolor som redovisade en hög andel förskollärare under vårterminen 2011 är det 25 procent som konstant haft en högre andel under åren. Fortsatt utvärdering av pengens effekt kommer att göras under 2012 då pengens storlek ökat.

De ökade kostnaderna för den högre 25-timmarspengen beräknades till 4 mnr. Utfallet visar att 64 procent av deltidsbarnen valt att gå 25 timmar i veckan. Det motsvarar en högre kostnad på ca 3,5 mnr jämfört med om de gått 15 timmar i veckan. Däremot har andelen heltidsbarn minskat. Eftersom barnen har möjlighet att vara längre i förskolan med en deltidspeng är det troligt att det minskade behovet av utökad tid på grund av studier, arbete och familjeförhållanden jämfört med föregående år beror på denna möjlighet. Kostnaden för de som ansökt om utökad tid har minskat med ca 45 procent, vilket innebär att den minskade kostnaden för heltidsbarn till stor del kompenserar den ökade kostnaden för deltidsbarn.

Budgeten för 2011 innehöll också en extra satsning på elever som riskerar att inte nå behörighet till gymnasiet. Arbetet har satts igång under 2011 med att identifiera dessa elever och medel har beviljats till skolorna. En mindre del har delats ut under 2011 och återstående del kommer att betalas ut under första delen av 2012. Arbetet pågår nu i skolorna fram till och med mars 2012.

Kostnadsökningar

Nämndens kostnadsökningar jämfört med 2010 utöver riktade satsningar, volym-, löne- och prisuppräknings inför 2011 var ökade kostnader för införandet av allmän förskola från tre år på 1,3 mnr samt statsbidrag på 0,8 mnr.

Kostnadssänkningar

Kostnadssänkningarna som beslutades i VP 10 framgår av nedanstående tabell. De innebar främst en lägre uppräknings av peng för förskola, grundskola och

särskola. Utöver det fanns en kostnadssänkning för elevstöd. Samtliga kostnadssänkningar har genomförts.

Kostnadssänkningar 2011	(mnkr)
Resursstöd/verksamhetsstöd	2,0
Förskoleverksamhet, förändring peng	0,7
Grundskola, förändring peng	4,0
Särskola, förändring peng	0,7
Totalt	7,4

Volym

Antalet barn i verksamheterna blev ungefär som budgeterat förutom för fritidshem, där antalet barn blev ca 200 fler än budgeterat. Övriga verksamheter visar på mindre avvikelser.

BGN	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
			antal	%	
(Antal)	2011	2011			2010
Förskola	3 915	3 906	9	0 %	3 910
Familjedaghem	139	180	-41	23 %	153
Fritidshem	3 793	3 590	203	6 %	3 575
Förskoleklass	958	972	-14	1 %	940
Grundskola	7 464	7 501	-37	0 %	7 439
Särskola	60	73	-13	18 %	66

Nyckeltal

Nettokostnaden per barn/elev framgår av nedanstående sammanställning. De större avvikelserna finns för familjedaghem och särskola.

BGN	Utfall	Budget	Avvikelse		Utfall
			kr	%	
(Kr)	2011	2011			2010
Förskola	-88 496	-90 018	1 522	2 %	-87 488
Familjedaghem	-71 444	-67 150	-4 294	6 %	-69 967
Fritidshem	-23 801	-24 983	1 182	5 %	-23 361
Förskoleklass	-45 421	-46 528	1 107	2 %	-43 768
Grundskola	-77 450	-76 610	-840	1 %	-76 717
Särskola	-478 437	-499 110	20 673	4 %	-457 924

Den lägre nettokostnaden per barn för förskolan jämfört med budget beror på den större andelen deltidsbarn, med en lägre peng jämfört med budget.

Familjedaghemmen har däremot en högre nettokostnad jämfört med budget då de har en större andel heltidsbarn och yngre barn än budget, båda med en högre peng.

Den lägre snittkostnaden per barn i fritidshem och förskoleklass jämfört med budget hänförs främst till de kommunala skolornas överskott för förskoleklass och fritidshem.

Grundskolans nettokostnad per elev är i nivå med budget det är dock flera faktorer som motverkar varandra, se "grundskola". Särskolans nettokostnad per barn är lägre än budget och hänför sig främst till att flera elever har flyttats till andra verksamheter och varje enskild elev har stor inverkan på nettokostnaden per barn.

Investeringar

Under 2011 har investeringarna uppgått till 5,6 mnkr vilket innebär en positiv avvikelse mot budget på 82,4 mnkr. Investeringar i fastigheter utförs av kommunfastigheter. I bilaga redovisas en sammanställning av investeringar i fastigheter.

BGN (mnkr)	Utfall 2011	Budget 2011	Avvikelse		Utfall 2010
			mnkr	%	
Ny skola och förskola Erikslund/Östra Vallabrink	0,3	8,9	8,6	97 %	
Ny skola och förskola Arninge/Ullna	0,0	5,0	5,0	100 %	
Ny förskola nordöstra Byle	1,1	30,7	29,6	96 %	
Ny förskola västra Roslags-Näsby	0,0	5,0	5,0	100 %	
Ombyggnad Näsbyarksskolan	2,9	32,3	29,4	91 %	
Mindre ombyggnationer	0,1	3,1	3,0	95 %	
<i>Summa investeringar i fastigheter</i>	<i>4,4</i>	<i>85,0</i>	<i>80,6</i>	<i>95 %</i>	<i>3,0</i>
Allmän förnyelse/inventarier	1,2	3,0	1,8	60 %	2,5
Summa investeringar	5,6	88,0	82,4	94 %	5,5

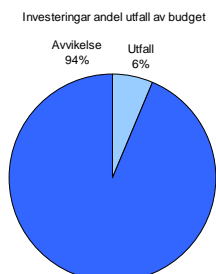
Budget 2011 inklusive ombudgetering 31,1 mnkr

Kommentarer till budgetavvikelsen

Av den totala budgeten på 88,0 mnkr har 5,6 mnkr, 6 procent, förbrukats under året. Förklaringen till avvikelsen på 94 procent är till största delen tidsmässiga

förskjutningar av planerade investeringar i fastigheter och avser uppförande av nya skolor och förskolor samt ombyggnad av Näsbyarksskolan.

En mindre del av avvikelsen förklaras av att behovet av investeringar i mindre ombyggnationer samt inventarier inte blivit så omfattande som budgeterats för.

Nya skolor och förskolor

Under 2011 har investeringar i nya förskolor och skolor uppgått till 1,4 mnkr vilket innebär en avvikelse mot budget på 48,2 mnkr, 97 procent. Avvikelsen beror på tidsmässiga förskjutningar.

Ny skola och förskola i Erikslund/Östra Vallabrink

En ny skola och förskola planeras att uppföras i Erikslund/Östra Vallabrink. Utredning pågår om vilken tomt som lämpar sig bäst och under 2012 väntas ett beslut fattas om placering och omfattning av den nya skolan. Skolan beräknas stå klar 2016.

Ny skola och förskola i Arninge/Ullna

En ny skola och förskola planeras att uppföras i Arninge/Ullna till följd av utbyggnad av området som kan komma att inrymma ca 3 000 nya bostäder i form av flerbostadshus, stadsradhus och gruppbyggda småhus. Inflyttning till området kommer att ske etappvis och beräknas börja 2015. Skolan och förskolan beräknas stå klar 2016.

Ny förskola i nordöstra Byle

Under året har projektering påbörjats för en förskola för ca 100 barn i nordöstra Byle. Detaljplanen möjliggör en utbyggnad med ca 130 nya bostäder varav drygt 100 kommer att bestå av friliggande villor och övriga utgörs av lägenheter i mindre flerbostadshus. Förskolan beräknas vara färdigställd vid årsskiftet 2012/2013.

Ny förskola i västra Roslags-Näsby

En ny förskola planeras att uppföras i västra Roslags-Näsby till följd av utbyggnaden av området som kan komma att inrymma ca 600 nya bostäder i form av flerbostadshus. Inflyttning till området kommer att ske etappvis och beräknas börja 2016. Förskolan beräknas stå klar 2017.

Ombyggnader av skolor och förskolor

Under 2011 har investeringar i ombyggnation av skolor och förskolor uppgått till 3,0 mnkr vilket innebär en avvikelse mot budget på 32,3 mnkr, 91 procent. Avvikelsen förklaras framför allt av tidsmässiga förskjutningar.

Ombyggnad/tillbyggnad av Näsbyparksskolan

Under året påbörjades programarbete för Näsbyparksskolans ombyggnad. Projektering beräknas starta i början på 2012 och byggstart beräknas till våren 2013. Skolan som ska ställas om till en f-9-skola ska inrymma 600 elever och beräknas stå klar 2015.

Mindre ombyggnationer

Under året har mindre ombyggnationer gjorts och avser främst avslutande renoveringar av Skolhagenskolan.

Allmän förnyelse/inventarier

Av årets budget för allmän förnyelse och inventarier har 1,2 mnkr förbrukats vilket innebär en budgetavvikelse på 1,8 mnkr. Av förbrukat kapital har huvuddelen, 0,7 mnkr, använts för satsning på IT-utrustning. Resterande del har använts till allmän förnyelse av inventarier ute på skolorna.

Bilagor:

Bilaga 1 Ekonomisk årsrapport 2011 för Täbys kommunala verksamhet

Bilaga 2 Sammanställning av investeringar i fastigheter 2011